

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи Наталія МИХАЛЬЧЕНКО
28.серпня 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ РОМАН
ступінь бакалавра
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),
освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

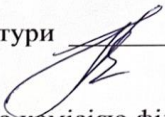
Миколаїв – 2024

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Родіонова Інна Григорівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол від «26» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри української мови і літератури (Лілія РУСКУЛІС)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «27» серпня 2024 року №12

Голова навчально-методичної комісії (Ольга ДЕМ'ЯНЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «27» серпня 2024 року №11

Голова навчально-методичної ради (Наталія МИХАЛЬЧЕНКО)

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Сучасний український роман» розглянуто проблеми специфіки українського літературного дискурсу початку XXI століття; встановлено особливості розвитку жанрів масової літератури в Україні; виокремлено жанрово-стильові домінанти української прози; проаналізовано художні твори, зважаючи на динаміку літературно-художніх стилів, змінність естетичних концепцій в історії української літератури, використовуючи відповідні праці з літературознавства, літературно-критичні розвідки та художні тексти.

Ключові слова: постмодернізм, масова література, феміністична критика, неомодернізм, неонародництво, неоавангардизм, жіноча проза, жанрова специфіка, літературний експеримент, текст, гіпертекст.

Summary

In the process of studying the discipline "Modern Ukrainian novel" the problems of the specifics of Ukrainian literary discourse of the beginning of the XXI century; the specifics of the development of modern Ukrainian prose, poetry, drama are clarified; features of development of genres of mass literature in Ukraine are established; the ratio of hypertext and multimedia literature is outlined; genre-style dominants of Ukrainian youth prose are singled out; the artistic specifics of the poetry of the nineties and two-thousandths have been established; postmodern coordinates of modern Ukrainian dramatic works are analyzed; works of art are analyzed, taking into account the dynamics of literary and artistic styles, the variability of aesthetic concepts in the history of Ukrainian and world literature, using relevant works on literary studies, literary-critical explorations and artistic texts.

Key words: postmodernism, mass literature, feminist criticism, neomodernism, neopopulism, neoavantgarde, women's prose, genre specificity, literary experiment, text, hypertext.

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Сучасний український роман» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література)» підготовки магістрів спеціальності «014 Середня освіта (Українська мова і література)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: жанрово-стильові доміанти українського роману початку ХХІ століття у контексті основних світових літературних тенденцій.

Міждисциплінарні зв'язки: «Теоретичні проблеми літературознавства», «Мовознавство», «Історія української та зарубіжної літератури (у т.ч. Фольклор)», «Філософія», «Історія України».

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасний український роман» є вивчення стильової та жанрової динаміки сучасного українського роману.

1. 2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасний український роман» є: встановлення особливостей розвитку романної форми в контексті української масової літератури; окреслення жанрово-стильових доміант; дослідження художніх зразків, зважаючи на проблему жанрової дифузії.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знання специфіки розвитку сучасної української прози та жанрових модифікацій сучасного роману, базуючись на принципі текстоцентризму.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Сформованість цілісної системи компетенцій до професійної діяльності. Комунікативність, креативність, уміння бути учасником та організатором дискусій, дебатів тощо.

ЗК 2. Здатність до наукового дослідження в нових соціально-економічних умовах.

II. Фахові:

ФК 1. Знання альтернативного літературного процесу (зокрема конкурентоспроможної романістики), усвідомлення його специфіки.

ФК 2. Сформованість розуміння теоретичних проблем і жанрової еволюції та дифузії сучасного українського роману.

ФК 3. Здатність до творчої самореалізації.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Тенденції розвитку «нової хвилі» історичної романістики. Панорама суспільного життя ХХ ст. у творах В. Шкляра. Поняття «бестселер». Специфічні умови його розвитку в українській літературі кін. ХХ – поч. ХХІ ст. Авантюрно-психологічні романи-бестселери В. Шкляра («Ключ», «Елементал»). Історична романістика «Залишенець. Чорний ворон», «Маруся». Тема боротьби УПА в романі «Троща». Жанрово-стильові модифікації прози В. Лиса загальний огляд. «Століття Якова», «Соло для Соломії» та «Країна гіркої ніжності» як історичні саги про життя волинян. Романи А. Кокотюхи «Справа отамана Зеленого», «Червоний» як відображення буремних подій ХХ ст. Серіали як спосіб популяризації художніх текстів.

Тема 2. Детективи у стилі ретро та ін. синкретичні жанрові різновиди роману. Творчі успіхи А. Кокотюхи в розробці жанру ретророману (серія про Львів). Історико-авантюрний роман Б. Коломійчука «Людвисар. Ігри вельмож», «Небо над Віднем», «Готель «Велика Пруссія»». Владислав Івченко «Битва за Одесу». Максим Буткевич «1918. Місто надій». О. Саліпа «Брошка гімназистки».

Тема 3. Мілітарна тема в сучасному романі: Т. Пахомова «Ти, я і наш мальований і немальований Бог»; С. Талан «Оголений нерв», «Ракурс»; Г. Вдовиченко «Маріупольський

процес»; Ю. Ілюха «Східний синдром» як опис болючих досвідів, що проходить наша країна, військові та звичайна людина.

Тема 4. Художня біографія як жанр. Особливості авторської репрезентації в українській мемуарно-автобіографічній прозі ХХ ст. Осмислення мистецької біографії: О. Саліпа «Оля», І. Роздобудько «Неймовірна», «Прилетіла ластівочка», І. Власенко «Саша». Література нонфікшн.

Тема 5. Соціально-психологічна романістика. Історія з жіночого погляду. Карколомні історії кохання на тлі багатостраждального українського суспільства у творах Н. Гуменюк «Енна», «Танець білої тополі», «Корона на одну ніч» та ін. Романістика І. Роздобудько «Подвійна гра в чотири руки», «Перейти темряву», «Фаріде». Авторські інтенції романістики Т. Белімової «Київ.иа», «Вільний світ», «Винуваті люди». О. Саліпа «Будинок на Аптекарській», «Дерево роду».

Тема 6. Жіночий любовний роман (мелодрама, психологічний роман, «чикліт»). Жанр мелодрами: Люко Дашвар «Мати все», «Молоко з кров'ю», «Покров». Топос міста у творчості сучасних авторів: Львів у романі Н. Гурницької «Мелодія кави у тональності кардамону», «Багряний колір вічності».

Тема 7. Українська фантастика у контексті масової літератури. Сучасна антиутопія. М. Гримич «Вугледар-2099», В. Рафаєнка «Довгі часи», О. Ірванець «Рівне/Ровно». Футурологічний роман Т. Антиповича «Хронос», антиутопія «Помирана». Наукова фантастика І. Сіліври «Межа людини». Науково-фантастичний роман та соціальна драма з елементами містики у творчості М. Кідрука «Доки світло не згасне назавжди», «Не озирайся і мовчи», «Колонія». Жанр альтернативної історії В. Кожелянка «Срібний павук», «Конотоп».

Тема 8. Українське фентезі. Історія зародження і функціонування жанру. Фентезійні експерименти А. Рогашко «Осіннє рондо місячної ночі». Творчість Сімони Вілар і В. Арєнєв «Порох із драконових кісток». Міфологічний простір творів Дари Корній «Гонихмарник», М. Крижанівської «Танго з духами».

3. Рекомендована література

Базова

1. Історія української літератури ХХ – поч. ХХІ ст.: у 3-х т. /За ред. В.І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2014. Т.1. 536 с.
2. Історія української літератури. Кінець ХІХ – поч. ХХІ ст.: підруч.: у 10 т. Т.4: У сподіваннях і трагічних зламах. Київ ВЦ «Академія», 2015. 576 с.
3. Підпригора С. Сучасний літературний процес: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Миколаїв: Іліон, 2013. 128 с.
4. Родіонова І., Мхитарян О., Ситченко А. Корпус навчально-методичних матеріалів до дисциплін літературознавчого циклу: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. І. Родіонової. Миколаїв: Іліон, 2020. 355 с.
5. Родіонова І. Сучасний український роман. Навч.-метод. посіб. Миколаїв: СПД Румянцева, 2023. 102 с.
6. Саєнко В. Сучасна українська література: компедіум. Одеса: Астропринт, 2014. 348 с.
7. Ситченко А.Л., Родіонова І.Г., Гурдуз А. І. Корпус типових навчальних програм. Ч. 2. Дисципліни літературознавчого циклу: метод. посіб. для студ. закладів вищої освіти. Миколаїв: Іліон, 2019, 123 с.
8. Ситченко А., Родіонова І. Корпус навчально-методичних матеріалів до дисциплін літературознавчого циклу: навч.-метод. посіб. /за заг. ред. І. Г. Родіонової. Миколаїв, 2021. 168 с.
9. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2008. 248 с.

Додаткова

1. Вельш В. Наш постмодерний модерн [пер. з нім. А. Л. Богочова, М. Д. Култаєвої, Л.А. Ситніченко]. Київ: Альтерпрес, 2004. 328 с.
2. Вертипорох О. Історія української літератури останньої чверті ХХ – початку ХХІ ст.: навч.-метод. посіб. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2016. 145 с.
3. Голобородько Я. Саундтреки свідомості. Стиль Сергія Жадана. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2007. № 3. С. 83-95.
4. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. Київ: Критика, 2005. 264 с.
5. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есеї. Київ: Грані-Т, 2013. 548 с.
6. Зборовська Н. Код української літератури: Проект новітньої української літератури. Київ Академвидав, 2006. 498 с.
7. Зборовська Н. Сучасна масова література в Україні як загальнокультурна проблема. *Слово і час*. 2007. № 6. С. 3–8.
8. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
9. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І. Ковалів]. Т.1. Київ: Академія, 2007. 608 с.
10. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І. Ковалів]. Т.2. Київ: Академія, 2007. 624 с.
11. Насмінчук Г. Сучасна українська література: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Рута, 2019. 159 с.
12. Поліщук О. Еволюція альтернативної історії в художній літературі. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції*: зб. наук. пр. Київ: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. № 9. С. 42–47.
13. Сучасна українська проза: нові імена: бібліографічний покажчик / КЗ «ЗОУНБ» ЗОР ; [уклад.: М. Маслова, А. Мацієвська, Ю. Щеглова; відп. за вип. О. Волкова; передм. Ю. Ганошенка]. Запоріжжя: Кругозір, 2016. 168 с.
14. Ткаченко Т. Особливості жіночої прози в українській літературі другої половини ХХ – початку ХХІ століття: посіб. Київ: КМУ, 2010. 307 с.
15. Філоненко С. «Інша мова жінки»: художні особливості української жіночої прози 90-х рр. ХХ ст. *Слово і час*. 2008. № 2. С. 49–56.
16. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс/гендер/жанр. Донецьк : Ландон – ХХІ, 2011. 432 с.
17. Філософський енциклопедичний словник / [голова редкол. В. І. Шинкарук]. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
18. Хороб М. Грані художнього буття: нариси з української літератури ХХ століття [Текст]: (дослідження, статті, критичні етюди). Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 428 с.
19. Черкашина Т. Особливості авторської репрезентації в українській мемуарно-автобіографічній прозі ХХ століття. *Життя зі словом*. Ювілейний збірник на пошану доктора філологічних наук, професора Миколи Ткачука / за ред. проф. М. Зимомрі. Київ-Дрогобич: Посвіт, 2014. С. 505–509.
20. Читайло О. Марія Людкевич: «Юних письменників зацікавило фентезі». *Високий замок*. 2008. № 184. URL: <http://www.wz.lviv.ua/pages.php?ac=arch&atid=68363>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: самостійна робота студента, створення мультимедійного проєкту, контрольна робота.